

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 188/2016-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti AQUA GLOBAL, s. r. o., Boženy Němcovej 4771/4, Nové Zámky, zastúpenej advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., advokátska kancelária, Jazerná 19, Nové Zámky, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15 Cb 82/2015-21 z 8. apríla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti AQUA GLOBAL, s. r. o., **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola prostredníctvom elektronickej podateľne 9. novembra 2015 doručená sťažnosť obchodnej

spoločnosti AQUA GLOBAL, s. r. o., Boženy Němcovej 4771/4, Nové Zámky (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Cb 82/2015-21 z 8. apríla 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že návrhom doručeným okresnému súdu 11. februára 2015 sa obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala proti sťažovateľke ako žalovanej zaplatať sumu 1 422,85 € s príslušenstvom z titulu neuhradenej kúpnej ceny za tovar dodaný na základe faktúry č. 20141041. Keďže po podaní žaloby 10. marca 2015 sťažovateľka uhradila žalobkyni sumu 500 €, žalobkyňa 11. marca 2015 vzala žalobu v tejto časti späť a navrhla konanie v tejto časti zastaviť.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že napriek tomu, že pokus okresného súdu o doručenie predvolania na pojednávanie stanoveného na 8. apríl 2015 „na adresu sídla“ sťažovateľky nebol úspešný, keďže na tejto adrese si poštovú zásielku v odbernej lehote neprevzala, napadnutým rozsudkom (okrem iného) uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 922,85 € s príslušenstvom, ako aj sumu 61,70 € z titulu náhrady iných trov konania a sumu 315,13 € z titulu náhrady trov právneho zastúpenia, pričom v odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol: „Keďže súdu nie je známa iná adresa žalovaného ako adresa uvedená vo výpise z jeho OR, súd ju postupom podľa § 48 ods. 2 O. s. p. považoval za riadne doručenú.“ Rovnaké problémy sa opakovali aj pri doručovaní napadnutého rozsudku, ktorý okresný súd zaslal „na adresu sídla“ sťažovateľky, avšak ani túto poštovú zásielku si v odbernej lehote neprevzala.

Na základe napadnutého rozsudku ako exekučného titulu následne okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorému sa upovedomenie o začatí

exekúcie podarilo osobne doručiť sťažovateľke 7. septembra 2015 na adresu jej prevádzkarne – Komárňanská cesta 3, Nové Zámky.

Sťažovateľka argumentuje, že „*informácia o prevádzkarni sťažovateľa je verejne dostupná vo výpise zo živnostenského registra*“, a ak okresný súd konštatuje, že mu nie je známa iná adresa sídla sťažovateľky, „*je zrejmé, že to zapríčinila nedbanlivosť súdu v konaní*“. Po doslovnom citovaní znenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka svoju sťažnosť uzatvára tým, že „*sa o porušení práva dozvedel dňa 7. 9. 2015. V tento deň mu bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie. So samotným rozsudkom sa sťažovateľ oboznámil neskôr. Z hľadiska plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti však treba vychádzať z toho, že rozhodujúcim dňom na začatie jej plynutia je 7. september 2015. Koniec lehoty pripadol na víkend, posledným dňom lehoty na podanie ústavnej sťažnosti je teda pondelok 9. 11. 2015.*“.

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom okresného súdu č. k. 15 Cb 82/2015-21 z 8. apríla 2015 boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 20 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 15 Cb 82/2015-21 z 8. apríla 2015.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že napriek tomu, že sťažnosť koncipoval kvalifikovaný právny zástupca, táto ako celok pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014, III. ÚS 349/2015).

Po oboznámení sa s odôvodnením sťažnosti ústavný súd zistil, že sa tu nenachádza ani jediná dostatočne konkrétna a určitá ústavnoprávne relevantná námietka, ktorá by mala svedčať v prospech záveru „*o porušení práva*“ sťažovateľky okresným súdom, a to najmä so zreteľom na obsah jednotlivých práv, ktoré špecifikovala v petite.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podaní sťažovateľov nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Sťažovateľka sťažnosťou napáda rozsudok súdu prvého stupňa, proti ktorému je v zmysle § 201 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie, čo napokon vyplýva aj z poučenia nachádzajúceho sa na štvrtej strane napadnutého rozsudku. Okresnému súdu pritom vytýka, že jej uvedený rozsudok riadne nedoručil a o jeho existencii sa dozvedela až po tom, ako jej súdny exekútor osobne doručil upovedomenie o začatí exekúcie na základe tohto rozsudku ako exekučného titulu na adresu jej prevádzkarne zapísanej v živnostenskom registri.

Sťažovateľka k sťažnosti pripojila výpis z Obchodného registra, z ktorého vyplýva, že je právnickou osobou – obchodnou spoločnosťou (spoločnosťou s ručením obmedzeným) – sídliacou na adrese „*Boženy Němcovej 4771/4 Nové Zámky 940 75*“, pričom na rovnakej

adrese býva aj jej jediná spoločníčka a konateľka [REDAKOVANÉ]. Predmetom jej podnikania je osem rôznych činností. V tomto výpise sa nenachádza žiadne označenie prevádzkarne.

Okrem toho sťažovateľka k sťažnosti pripojila aj výpis zo živnostenského registra, z ktorého vyplýva, že sídli na totožnej adrese „940 75 Nové Zámky, Boženy Němcovej 4771/4“. Predmetom jej podnikania je desať rôznych činností, z ktorých tri vykonáva v prevádzkarni „940 01 Nové Zámky, Komárňanská cesta 3“.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011). K tomu treba dodať, že sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy a § 1 a § 7 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak sťažovateľka namieta neúčinné doručenie rozsudku, mala možnosť napadnúť ho riadnym opravným prostriedkom – odvolaním (§ 201 a nasl. OSP), prípadne aj v spojení so žiadosťou o odpustenie zmeškania lehoty (§ 58 OSP).

Ak účastník konania pred všeobecnými súdmi namieta, že zákonom ustanovený postup pri doručovaní toho-ktorého dokumentu nebol dodržaný, resp. spochybňuje správnosť údajov uvedených na doručenke, je povinný o tom predložiť dôkazy a týmto spôsobom preukázať svoje tvrdenie.

To však sťažovateľka v danom prípade neurobila.

Sťažovateľka v sťažnosti nielenže nespochybňuje oprávnenosť žalobkyňou uplatneného nároku, ale ani netvrdí, že by proti napadnutému rozsudku chcela podať riadny opravný prostriedok – odvolanie. Aj vo svetle tejto skutočnosti sa námietka sťažovateľky „*o porušení práva*“ okresným súdom z dôvodu riadneho nedoručenia napadnutého rozsudku javí ako zjavne neopodstatnená. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právoplatným a vykonateľným rozsudkom „*oboznámila neskôr*“, t. j. o niekoľko mesiacov, keď nazrela do súdneho spisu, nemá v danom prípade žiadnu právnu relevanciu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nesúhlasí ani s názorom sťažovateľky, že svoju sťažnosť mu podala včas, t. j. v lehote vyplývajúcej z § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V danom prípade okresný súd doručoval napadnutý rozsudok účastníčke konania – žalovanej (sťažovateľke) ako právnickej osobe – obchodnej spoločnosti (spoločnosti s ručením obmedzeným), ktorá v predmetnom konaní nebola právne zastúpená, poštou na adresu jej sídla zapísaného v obchodnom registri, pričom išlo o zásielku, ktorú bolo potrebné doručiť do vlastných rúk (§ 48 ods. 1 a 2 OSP).

Z piatej strany napadnutého rozsudku vyplýva, že okresný súd ho „*vypravil 15. 4.2015*“ právnemu zástupcovi žalobkyne a žalovanej (sťažovateľke).

Pre účely overenia opodstatnenosti vznesenej námietky si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu doručenu, z ktorej zistil, že prvý neúspešný pokus o doručenie napadnutého rozsudku sťažovateľke s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 16. apríla 2015. Opakované doručenie bolo vykonané 17. apríla 2015. Dňa 17. apríla 2015 bola poštová zásielka uložená. Keďže poštová zásielka nebola prevzatá v odbernej lehote, 6. mája 2015 bola vrátená okresnému súdu, ktorý ju prevzal nasledujúci deň, t. j. 7. mája

2015. Podľa vyznačenej doložky právoplatnosti napadnutý rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 26. mája 2015 a vykonateľnosť 30. mája 2015.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neboli splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany sťažovateľke, a keďže nezistil, že by v jej veci prichádzal do úvahy postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa, sťažnosť ako celok odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, pretože rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody.

Napriek tomu ústavný súd k námietkam sťažovateľky týkajúcich sa nesprávneho doručovania *obiter dictum* považuje za potrebné dať do pozornosti, že Občiansky súdny poriadok pri doručovaní písomností účastníkom konania súdom precízne rozlišuje, či ide o právnickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa, pričom práve fyzické osoby oprávnené konať v mene právnickej osoby zapísanej v obchodnom registri sú zodpovedné za úplnosť údajov, na základe ktorých možno túto právnickú osobu jednoznačne identifikovať [§ 5 ods. 6. zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obchodnom registri“)].

Okresný súd pri doručovaní napadnutého rozsudku aj vzhľadom na právnu formu adresáta (sťažovateľky) neporušil postup stanovený Občianskym súdnym poriadkom, pričom v danom prípade vznikla fikcia doručenia podľa § 48 ods. 2 OSP. Uvedený odsek upravuje špecifickú formu náhradného doručenia písomností určených právnickým osobám. Úprava náhradného doručenia písomnosti určenej právnickej osobe vychádza zo záväznosti údajov uvedených v obchodnom či inom registri a spája s vrátením zásielky doručenej na adresu právnickej osoby uvedenu v obchodnom alebo inom registri a s uplynutím trojdňovej lehoty počítanej od vrátenia nedoručenej zásielky účinky riadneho doručenia

písomnosti právnickej osobe. „Zo znenia zákona nevyplýva, že by súd mal zisťovať inú adresu právnickej osoby. Dôvodom je skutočnosť, že každá právnická osoba musí mať pri svojom vzniku uvedené sídlo [§ 2 ods. 1 písm. a) zákona o obchodnom registri] a každú jeho zmenu sú zodpovedné osoby povinné dať do súladu so zápisom v obchodnom registri tak, že v zákonom ustanovenej lehote podajú na registrový súd návrh na zápis zmeny sídla (§ 5 zákon o obchodnom registri). Nesplnenie tejto zákonnej povinnosti je pri doručovaní dané na ťarchu právnickej osoby“ (Števček M., Ficová S. a kol. Občiansky súdny poriadok, I. diel. Komentár. 2. vydanie, Praha : C. H. BECK, 2012, s. 159).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2016